

ŠOLSKI CENTER
NOVA GORICA

GIMNAZIJA IN ZDRAVSSTVENA ŠOLA

SEMINARSKA NALOGA PRI PREDMETU ZGODOVINE
JOSIP VISARIJONOVICH DŽUGAŠVILI - STALIN

PROGRAM: Tehniška gimnazija

NOVA GORICA, januar 2016

.....	2
UVOD.....	1
.....	1
.....	1
JOSIP VISARIJONVIČ DŽUGAŠVILI – STALIN.....	2
Stalinova mladost.....	2
.....	2
Stalinovo izobraževanje.....	2
Stalinovi politični začetki.....	3
Pomembnejši dogodki.....	3
Vzopn na oblast.....	4
Stalinovo družbeno-politično delovanje.....	4
Stalinova družina.....	6
STALINOVA SMRT.....	6
VIRI IN LITERATURA.....	7

UVOD

Moja seminarska naloga o Josipu Visarijonoviču Džugašviliju oz. Stalinu je kratek opis življenske poti človeka, ki je tri desetletja vladal zelo veliki državi, hkrati pa je tudi del zgodovine prve socialistične države,

Stalin je bil eden izmed zelo pomembnih političnih osebnosti, ki so bile na čelu države. Kot osebnost je bil nezaupljiv in sumničav in prav zaradi tega je naredil zelo veliko škode prvi socialistični državi.

JOSIP VISARIJONVIČ DŽUGAŠVILI – STALIN

Stalinova mladost

Josip Visarijonovič Džugašvili se je rodil 21. marca 1879, v mestu Gori (Georgija).

Oče je bil čevljar Visarijon Džugašvili, mama pa je bila Jekaterina Geladze, hčerka tlačana. Stalin se je rodil kot četrti otrok.

Pri desetih letih dobil na ranjeni levici zastrupitev krvi in ni dosti manjkalo, da bi umrl. Ostal mu je pohabljen komolec in zaradi tega mu ni bilo treba k vojakom v prvi svetovni vojni; na naboru so ga izvrgli.

Stalinovo izobraževanje

Stalina je mati z devetimi leti vpisala v cerkveno šolo v Goriju. To šolo je obiskoval 5 let.

Leta 1884 se je vpisal v semenišče v Tbilisiju. Tu je prebival do leta 1899. Semenišče je bilo središče politične opozicije. Leta 1898 je stopil v tajno socialistično organizacijo. Zaupali so mu vodenje več delavskih krožkov za proučevanje socialističnih misli. Tako je pričel predavati o socializmu. Čeprav je bil ateist, se je moral pretvarjati, da je pobožen vernik. Zato je čedalje bolj pogosto pričel izražati svoje nezadovoljstvo, prepirati se je pričel s svojimi predstojniki.

Maja 1899 so imeli študentje petega letnika zaključni izpit, na katerega Stalina ni bilo, zato so ga izključili iz šole. Kljub temu je Stalin navajal, da je bil izključen iz semenišča zaradi propagande marksističnih nazorov.

Stalinovi politični začetki

Po izključitvi iz semenišča Stalin nekaj mesecev ni mogel dobiti zaposlitve. Živel je pri mami v Goriju, potem pa se je vrnil v Tbilisi. Da se je lahko preživel, je inštruiral otroke iz meščanskih družin, potem pa se je zaposlil kot uradnik v tbilisijski zvezdarni.

V letu 1899 so se zgodili trije pomembni dogodki, ki so bili pomembni za Stalina. Sodeloval je na prvomajski demonstraciji na Kavkazu, kjer je imel svoj prvi javni govor. Zanj pa je bil tudi pomemben prihod Leninovega prijatelja Viktorija Kurnatovskega v Tbilisi. Na Stalina je naredil velikanski vtis.

Leto 1901 je bilo leto pomembnih dogodkov. Policija je spoznala Stalina kot enega aktivnih socialistov, zato so ga hoteli aretirati. Od tega trenutka dalje se je skrival za najrazličnejšimi ponarejenimi dokumenti, potnimi listi, za vzdevki. Pred policijo se je izmikal do leta 1917. V tem času je delal za »podzemno« vlado, v močno socialistični stranki. Stalinove izkušnje so ga naredile pomembnega za stranko. Tako so mu dodelili mesto v centralnem odboru leta 1912. Nekateri zgodovinarji pravijo, da je bil v resnici vohun, ki je hotel uničiti Leninovo stranko, vendar o tem ni dovolj znakov. Leta 1913 si je spremenil ime v »Stalin«, kar pomeni v ruščini «jeklen»

Pomembnejši dogodki

Pomembnejši dogodki v njegovem življenju do leta 1917 so bili:

leta 1902 je bil premeščen iz Batumskih zaporov v zapor Kutaisi, od tam do leta 1903 zopet nazaj v Batun, ker mu niso mogli dokazati krivde, so ga za 3 leta izgnali v Sibirijo,

v marcu 1903 je bil na Kavkazu ustanovljena socialdemokratska federacija in v njegovi odsotnosti je bil Stalin izvoljen za člana njenega izvršnega komiteja,

v začetku leta 1905 je objavil članek »Proletarski razred in proletarska partija«, istega leta se je tudi prvič srečal z Leninom na neki partijski konferenci na Finskem,

leta 1907 je bil izvoljen za člana bakujskega komiteja,

leta 1910 je bil ponovno zaprt,

leta 1912 se je preselil v Petrograd, tam so mu določili glavno mesto uradnika «Pravde», postane član boljševiškega centralnega komiteja,

leta 1913 je bil obsojen na štiri leta izgnanstva v Sibirijo,

leta 1917 pa je bil po padcu carskega režima izpuščen.

Vzpon na oblast

Leta 1922 je postal general sekretar Centralnega komiteja Komunistične partije. S tem je pridobil najvišjo državno moč in je lahko čedalje bolj nadziral partijski aparat. Lenin je vedel, da Stalin nima dobrih namenov in da so te namere nedemokratske, zato je tik pred smrtjo v svojem testamentu priporočil, naj Stalina odstavijo. Toda ta testament so zatajili. Oblast je zato prišla v roke Stalina, Zinovjeva in Kamenjeva, ki so sklenili, da se bodo znebili svojega genialnega nasprotnika Leva Trockega. Do decembra 1927 pa je Stalin vse tri izključil iz partije in ji popolnoma zavladal.

Masovno pridobivanje novih članov je močno oslabilo vpliv nekdanjih boljševnikov. To je bila partija, v kateri so se množili administratorji in birokrati, revolucionarjev pa je bilo vse manj. Mnogi so se v partijo včlanili samo zato, da bi si našli ali obdržali bolj plačana in manj zahtevna delovna mesta. Trocki je izjavil, da je Stalin, v svojem novem partijskem aparatu na vidno mesto povzdignil sivo povprečje.

Leta 1925 je na kongresu partije Stalin dejal, da je »glavna vloga partije izbojevati zmago za socialistično ureditev Sovjetske Zveze.« S tem je mislil poudariti predvsem industrializacijo. Kongres je leta 1927 svetoval državni komisiji za plansko gospodarstvo, da naj uvede petletni gospodarski načrt. To se je zgodilo in tudi izvrševalo.

Stalinovo družbeno-politično delovanje

Kongres leta 1927 je tudi odločil, da je treba nadaljevati kampanjo proti kulakom (premožnim kmetom). Ker je Lenin postavil NEP (novo ekonomsko politiko), so si lahko ti kmetje veliko nagrabili. Načrt industrializacije pa je zahteval poceni hrano za delavce v tovarnah. Zato so bili kulaki samo v napoto in so preprečevali načrt. Če se je Rusija hotela spremeniti iz agrarne v industrijsko deželo, je nujno zatreti razred kulakov in kolektivizirati na tisoče manjših posestev z večje in donosnejše kolhoze. Kulaki so raje požigali polja in pobijali živino, kot da bi se predali oblastem. Več milijon kulakov so poslali v taborišča na prisilno delo, mnogo jih

je pomrlo. Ogromno jih je bilo ubitih ali pa so stradali zaradi nerazumnega rušenja kmetijskega sistema. Od 1928 do 1933 je prireja govedi upadla iz sedemdeset tisoč na štiriintrideset milijonov glav. Zahodne države pa so v tem času preživljale eno najhujših gospodarskih kriz, je sovjetska težka industrija doživela popoln preobrat – brez pomoči tujih inženirjev. Toda življenjski standard je zelo padel, saj je mnogo ljudi med gradnjo tovarn in povečane industrije umiralo prav zaradi pomanjkanja hrane in temperatur, ki so večkrat segale pod ničlo.

Stalin je ves denar uporabljal za gradnjo tovarn in razvoj industrije. Zato se je proizvodnja težke industrije močno povečala Stalin je uvedel centraliziran totalitaristični režim, diktaturo enega samega človeka. V boju za obvarovanje oblasti je bil neizprosni in ni zbiral sredstev. Umor leningrajskega partijskega sekretarja Kirova leta 1934 je bil šele začetek množice motiranih procesov, s katerimi je odstranil in pomoril najuglednejše stare revolucionarje. Leninove sodelavce, pa še dolgo vrsto drugih nedolžnih ljudi, predanih starim boljševikom. Z domnevnimi zarotniki, saboterji in sovražnimi agenti je napolnil delavna taborišča v Sibiriji ter zarotnike prepustil trpljenju in umiranju. Stalin je imel tajno policijo, ki je imela glavnega šefa Berija, ki je po mili volji pošiljal ljudi na popravno delo. Delali so več let po gozdovih, rudnikih, tovarnah.

Josip Stalin je do leta 1930 likvidiral skoraj vse boljševike in uvedel brutalni diktatorski red. Vsiljen je bil kult osebnosti, ki je povečeval Stalina in vsako njegovo besedo ter potrjeval njegovo vlogo v zgodovini ruskega komunizma. Poleg čistk moramo k stalinizmu prišteti še dušenje umetnosti, dušenje sleherne ustvarjalne in svobodne misli, potlačenja človeka na položaj poslušnega orodja državne.

Enako avtokratstvo je Stalin uveljavljal tudi v svojem načelovljanju saj se je začel bojevati s Finsko in ji iztrgal precej ozemlja. Priključil pa si je tudi baltske republike in si s Hitlerjem razdelil Poljsko. Toda po Hitlerjevem napadu na Sovjetsko zvezo je bil spet krivec za državno vojno, v kateri je padlo 20 milijonov sovjetskih državljanov.

V sporazumevanju s Churchillom in Rossveltom se je izkazal za močno osebnost z zelo jasnimi zahtevami, a tudi za spretnega diplomata pri mogočniškem krojenju podobe sveta po vojni. Grozote, ki so spremljale Stalinovo vladanje, še danes močno odmevajo. Obenem so bili gospodarski dosežki te dobe izredni. V Rusiji so se leta 1920 borili za preživetje. Leta 1945, ko so pretrpeli udarec nemškega vojaškega stroja, se je SZ povzdignila v eno izmed dveh vojaških velesil. V zgodovini je le malo takšnih primerov, kjer se je speča moč naroda tako naglo in uspešno prebudila in razvila. Toda stalinizem je ostal neizbrisna senca na zgodovini socializma.

Stalinova družina

Stalin je imel dve ženi. S prvo se je poročil pred njeno smrtjo leta 1907. Z njo je imel sina, Jakov Džugašvili, s katerim se v kasnejših letih ni razumel. Jakov je služil v RA (Rdeči armadi). Blizu Nazisa je bil ujet. Nemci so ga Stalinu ponudili, da bi sina zamenjal za nemškega generala, toda Stalin je ponudbo zavrnil in odgovoril, da desetnik ni toliko vreden kot general. Jakov je v taborišču naredil samomor.

Njegova druga žena je leta 1932, po prepiru s Stalinom tudi naredila samomor. Nekateri so govorili, da jo je celo ubil sam Stalin, za javnost pa je umrla zaradi bolezni. Stalin je na njenem pogrebu rekel, da je umrla kot sovražnik. Z njo je imel dva otroka: sina Vasilija in hčerko Svetlano.

STALINOVA SMRT

Stalin je bil zelo zaseden z zabavami celo noč. Zaradi tega bi spal cele denve, ostali pa so pričakovali, da bo vodil svojo državo. 1. marca 1953, po celonočni večerji z notranjim ministrom ter bodočimi premieri, se je zrušil v svoji sobi, verjetno zaradi kapi, ki je ohromila celo desno polovico telesa. Njegovi stražarji so mislili, da samo spi bolj dolgo, saj so imeli navodila, da ga ne smejo motiti. Posledično so za kap ugotovili šele popoldne. Umril je štiri dni kasneje, 5. marca 1953 v kraju blizu Moskve. Star je bil 74 let. Uradno je umrl zaradi notranje krvavitve.

VIRI IN LITERATURA

<http://www.biography.com/people/joseph-stalin-9491723>

https://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Visarijonovi%C4%8D_D%C5%BEuga%C5%A1vili

Simon Sebag Montefiore Stalin - Na dvoru rdečega carja.